

КИНО-ФІЛЬМ “ТАРАС ШЕВЧЕНКО” НА УКРАЇНІ.

Швидким темпом провадиться праця на 1. держкіно-фабриці, щоб до закінчення знімків першого великого історичного фільму на 2 серії “Тарас Шевченко”, по сценарію М. Ю. Панченка.

Паралельно знімається картина під тією ж назвою на 6 частин, спеціально пристосована для дітей.

Великий фільм малює життя, творчість і добу великого українського поета і є першою спробою дати на екрані минуле українського народу.

Знімки фільму провадилися на Київщині, в маєтку Енгельгардта, де кіно-фабрика реставрувала поміщицький будинок Шевченківської доби, у Ленінграді, в Зимовому Палаці, в Лівонському саду, Петропавлівській Фортеці, у Москві, Києві, Нижньому Новгороді, (де Тарас Шевченко перебував тимчасово під час повернення з заслання), на Волзі, в Єрссіві.

На Кавказі, на Вірменському, Грузинському шляху й на вершнях Кавказьких гір кіно-експедиція провадила знімки епізодів з поеми Т. Шевченка

“Кавказ”, яка малює упокорення Кавказу миколаївським військом.

Знято грандіозні батальні сцени, у яких брали участь кавалерійські бригади.

Режисурю звернула виключну увагу на типаж. В картині показано такі історичні особи: Брюлов, Жуковський, Куліш, Костомаров, Гребінка, Венеційягов, Микола І, Олександр ІІ, князя Рєпніна й інші.

Ставили картину режисер П. І. Чардинін, знімав оператор Завєлов, режисерські помічники Шор і Гелєр.

Фільм охоплює все життя Т. Шевченка з дитячих років до смерті. Головні ролі Шевченків виконує актор театру “Безель” А. Бучма. Крім того, в картині беруть участь такі актори: Капралов, Павлов, Ляров, Худолєв, Добровольський, Адашев, Шольський, Осташевський, Лярова, Платонов, Дорошенко, Ваєв Людвїнський та інші.

Картину буде видано до 112-их роковин народження Тараса Шевченка.

Л. М.

бо тої революційної організації.

Досить було не раз згадати в листі, що “висилається література”, щоб цим збудити підозріння й накласти на себе шпиків або і арешт. Саветний Трепов “бував” у таких випадках дуже безцеремонний і давав коротку резолюцію: “автора арештовать и заключить в тюрьму”, “автора арештовать и выслать в северную губернию”, або “адресата арештовать и заключить в тюрьму, пока не назовет автора” і т. ин.

Департамент поліції послав копії переглянути листів начальником губерніяльних жандармських управлінь та охранным тих міст, де жив автор листа або адресат, доручуючи стежити за тими особами.

Офіційно заперечуючи факт перегляду листів, жандарми ніколи не послугували матеріалом, зібраним при тим, як документами при актах обшуку засудженні. Через те не один був засуджений і засланий, не догадуєшся, як це сталося.

Найбільше арештів завдяки “чорним кабінетам” було з початком 1900-их років, особливо в 1902—1904 рр. Революційній партії вели широкі листування і хоча послугувалися шифрами, все таки всі їх переписки завдяки провокаторам була знава поліції. Величезні страсти понесли тоді соціалісти революціонери, будовці, іскровці й ин. Напр., все листування соц.революціонерів Києва, Харкова та інших міст було в руках поліції й копії їх листів находилися в департаменті поліції. Понаше революційній партії зрозуміли, що їм треба менше користати з поштового листування.

Таким чином через потоплення поштової тайни поліція збирала дуже обширний матеріал, якого в таких розмірах не могли її дати ні шпиків ні провокатори, а тисячі ідейних людей “через небережне” само засуджували себе на каторгу або затягували собі петлю на шию.

5. Арбітрація всіх спірних точок без застереження.

6. Серединні виміри для уникнення “мертвої точки”.

Так в короткій виглядала справа з боротьбою 150,000 армії майнерів, які трималися на страйку майже пів року тільки на це, аби дочекатися від своїх провідників “чорної п'ятниці” (в п'ятницю, 12. лютого майнерські провідники і властители підписали зрадницьку, зовсім не корисну для майнерів угоду).

ПРОВІНЦІОНАЛЬНИЙ З'ЇЗД ТУРФДІМ В ТОРОНТО, ОНТ.

Провінційальний Виконавчий Комітет Товариства Українськй Робітничо-Фармерськй Дім в провінції Онтеріо, зібравшись на свої наради 13. лютого, 1926 року, ухвалив скликати Провінційальний З'їзд всіх Відділів і Товариств ТУРФДім в Онтеріо в днях 16. і 17. березня (марта) 1926 року в місті Торонто. (Приміщення, в якому відбудеться з'їзд, проголосимо пізніше.)

Ухвалено наступну програму З'їзду:

1. Відкриття З'їзду.
2. Вибір верифікаційної комісії й провірення уповноважених делегатів.
3. Вибір президиуму З'їзду.
4. Привіт представника Ц.В.К. ТУРФДім та делегатів від братніх організацій.
5. Звіт Провкому.
6. Звіти делегатів.
7. Вибір комісії: організаційно-освітньо-пресової, резолюційно-маєткової і скарг та закладен.
8. Засідання комісії і їхні справоздання.
9. Українські Робітничо-Фармерські Доми в провінції Онтеріо.
10. Українські робітничо-фармерські дитячі школи.
11. Відділи Жіночої Секції ТУРФДім.
12. Організація Секції Молоді.
13. Організаційно-освітня праця.
14. Драматичні і співачі гуртки.
15. Відношення до братніх організацій.
16. Внески на добро організації.
17. Вибір Провінційального Виконавчого Комітету.
18. Закриття З'їзду.

Оповідуючи час скликання провінційального З'їзду, Провком визнає всі Відділи й Товариства ТУРФДім в Онтеріо основою передискусувати цю програму і всякі зауваження вчасно подати листовно до Провкому. Одночасно Провком визнає всі Відділи й Товариства ТУРФДім та Жіночої Секції в Онтеріо добре підготуватися до цього З'їзду та взяти в нему членську й активну участь.

Визнаємь братні й робітничо-фармерські організації прислати на цей з'їзд своїх представників.

Товариші! Ми повинні енергично розвинути нашу організаційну й культурно-освітню працю! А для цього нам треба зібратися разом, обговорити всі наші справи та виробити один план спільного ділання. Краєвий з'їзд ТУРФДім перевів багато важних ухвал організаційної й культурно-освітньої праці, але щоб їх виконати як слід в кожній провінції, ми повинні зібратися, обговорити і відповісти до умов на місцях перевести цей план в життя. Потім у кожній провінції є місцеві потреби, які ми мусимо вирішити на місці.

“Тож приїжджайте, товариші й товаришки, на провінційальний з'їзд ТУРФДім до Торонто! Ще перед з'їздом Провком розіслає всім Відділам й Товариствам об'явку, в якому порушить і вяснить деякі справи.

З товаришським привітом.

В. Босович,
секретар Провкому ТУРФДім в Онтеріо.

Вище наведену програму провінційального з'їзду ТУРФДім в Торонто і час скликання — Центральный Виконавчий Комітет ТУРФДім підтверджує.

За Ц.В.К. ТУРФДім,
Т. Кульчицький, голова. М. Штумпфський, секретар.

“ЧОРНІ КАБІНЕТИ” В ЦАРСЬКІЙ РОСІЇ.

“Чорні кабінети” в царській Росії належали до департаменту поліції й мали на меті перешкодити приватному листуванню. Це були кабінети таємні, яких існування російський уряд завжди заперечував. Правила веселого поштового союзу не дозволяли контролю листів і уряд перед світом мусив її віднекувати. В дійсності “чорні кабінети” вели дуже широку діяльність і перешкодили революційній праці в Росії, а це більше чим їх діяльність змінилася після тої революції, в часи важкої реакції. Перешкодження листів пересланих поштою давало поліції дуже цінний матеріал для розкриття тремних революційних організацій та діячів, давало їй у руки той клубок, з якого вона потім сплітала сітку арештів, заслання у далекі лісові губернії та смертних кар.

В більших містах, як Петербург, Москва, Київ, перевірку листів виконували цензори при поштах, які офіційно мали цензурувати закордонні часописи й журнали; в менших містах, де такої цензури не було, робили це деякі поштові урядовці. Зразу перечитували тільки листи тих осіб, що до котрих дав окреме доручення департамент поліції, а також пильно стежили за листами, що приходили з чужих країн. Але де далі перегляд листів поширювано. Почали переглядати листи не тільки на домаганні департаменту поліції, але й на домаганні “охраннык”, жандармських управлінь, губернаторів і ин. Для цього треба було подбати про окремі приміщення при поштових урядах і побільшити число урядовців, зайнятих цим ділом.

Всі листи, що їх привозила пошта, залишалися в “чорних кабінетах” і їх там відкривали, в першу чергу листи чим не будь підозрілі. Адреси листів, що видавалися “неблагонадійними”, записували по азбучи в окрему книжку, щоби на будуче переглядати всю кореспонденцію на дану адресу.

З нелегальних або підозрілих листів робили виписки, а бо знимано три копії: одна залишалася при цензурі, другу відсилали до вищої адміністраційної влади (як генеральний губернатор, командант військани і ин.), третю до департаменту поліції. Коли лист містив у собі якісь важкі вказівки, то цензор повідомляв жандармів, коли й кому лист буде доручений, і слідом за листом являвся до адресата жандарм та арештував останнього.

Шифровані листи теж відчитувалися окремими спеціалістами при департаменті поліції. Іх працю дуже часто обслуговували провокатори, що зраджували шифрові ключі цієї а-

ширювано. Почали переглядати листи не тільки на домаганні департаменту поліції, але й на домаганні “охраннык”, жандармських управлінь, губернаторів і ин. Для цього треба було подбати про окремі приміщення при поштових урядах і побільшити число урядовців, зайнятих цим ділом.

Всі листи, що їх привозила пошта, залишалися в “чорних кабінетах” і їх там відкривали, в першу чергу листи чим не будь підозрілі. Адреси листів, що видавалися “неблагонадійними”, записували по азбучи в окрему книжку, щоби на будуче переглядати всю кореспонденцію на дану адресу.

З нелегальних або підозрілих листів робили виписки, а бо знимано три копії: одна залишалася при цензурі, другу відсилали до вищої адміністраційної влади (як генеральний губернатор, командант військани і ин.), третю до департаменту поліції. Коли лист містив у собі якісь важкі вказівки, то цензор повідомляв жандармів, коли й кому лист буде доручений, і слідом за листом являвся до адресата жандарм та арештував останнього.

Шифровані листи теж відчитувалися окремими спеціалістами при департаменті поліції. Іх працю дуже часто обслуговували провокатори, що зраджували шифрові ключі цієї а-

З БОРЬБИ МАЙНЕРІВ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ.

Злача позицій Луїсом.

1. Праця має початись негайно з тією самою платією, що була при старій угоді, а це означає поражку економічних домагань вуглекопів.
2. Після 1. січня, 1927 року, обі сторони можуть пропонувати зміну на письмі і пробувати погодитись за ту зміну, але вуглекопи мусять продовжати працю аж до 1930 р., без огляду на вислід переговорів.
3. На випадок неполадок, спір має бути переданий раді, зложеної з двох членів, рішення якої має бути остаточним.
4. “Вуглекопи і оператори (власники) мають згодитись на об'ємну програму співділання і старанної праці.
5. Рада для порозуміння має підступити до зрівняння скали платні згідно з параграфом 12. угоди, датованої 19. вересня 1923 року.
6. За винятком того, ратифіковані і стверджені усі змінені ось тут умови й постанови страйкової комісії що до винагород, як також дальші точки, змінені або додані в наслідок зміни, включаючи рішення ради роз'ємної ради. Вони мають оставитись в силі на против речинця цього контракту, який кінчиться з днем 31. серпня 1930 року.

Ніякої допомоги властителям з боку уряду.

2. Повне визнання юні, збільшення платні і кращі умови праці. Мінімальна платня не менша, як повна юнінна скала.

3. Шістьгодинний день і п'яти-годинний тиждень, допомога безробітним достарчувана державою чи федеральним урядом, розподі як має відбуватись кризь юнінну машинерию.

4. Знесення роз'ємної ради.

5. Націоналізація копалень з робітничою контролею.

6. 100 процент страйк через відлікання охороняючих копальні юністів, краєвий загальний страйк всіх вуглекопів і союз з залізнодорожниками.

Плян П'яно-Луїса.

1. П'ятирічний контракт.
2. Вуглекопи мають повернутись до праці після підписання контракту.
3. Платня встановлюється на п'ять років — переговоруючи при тим в усіх інших справах домаганних.
4. “Чек-оф”.
5. Арбітрація обмежується до збільшення платні.
6. Ніяких засобів для уникнення “мертвої точки”.

Ніякої допомоги властителям з боку уряду.

2. Повне визнання юні, збільшення платні і кращі умови праці. Мінімальна платня не менша, як повна юнінна скала.

3. Шістьгодинний день і п'яти-годинний тиждень, допомога безробітним достарчувана державою чи федеральним урядом, розподі як має відбуватись кризь юнінну машинерию.

4. Знесення роз'ємної ради.

5. Націоналізація копалень з робітничою контролею.

6. 100 процент страйк через відлікання охороняючих копальні юністів, краєвий загальний страйк всіх вуглекопів і союз з залізнодорожниками.

Плян поступових вуглекопів.

1. Ніякого компромісу через арбітрацію, чи инакше, що до домагань виставлених конвенцією 3-ох дистриктів. Одна угода покриває цілу вуглеву інду-

стрию. Ніякої допомоги властителям з боку уряду.

2. Повне визнання юні, збільшення платні і кращі умови праці. Мінімальна платня не менша, як повна юнінна скала.

3. Шістьгодинний день і п'яти-годинний тиждень, допомога безробітним достарчувана державою чи федеральним урядом, розподі як має відбуватись кризь юнінну машинерию.

4. Знесення роз'ємної ради.

5. Націоналізація копалень з робітничою контролею.

6. 100 процент страйк через відлікання охороняючих копальні юністів, краєвий загальний страйк всіх вуглекопів і союз з залізнодорожниками.

СПРАВА ПАНЬЧИШИНА.
Пігсула варшавського суду.

У варшавськй карнім суді відбулася 18. січня розправа проти Ст. Паньчишина, обвинуваченого за співучасть у замаху на військового в'язниці у Варшаві з метою увільнити перебуваючих там тоді Вечоркевича і Багінського. Як відомо, Паньчишина арештовано в Калдіці, як підозрілого в замаху на през. Войцеховського завдяки провокаторським вказівкам Микитина. Львівський суд виправдав Паньчишина а закидування йому “злочинів”. Описав переважно його до Варшави і там суджено у зв'язку з замахом на д'р-а Шаравського в'язниці, Паньчишина заперечив немов би він брав якунебудь участь в спробах увільнити Вечоркевича і Багінського. Суд після переведеної розправи засудив Паньчишина на два і пів року тюрми, зараховуючи до карі 15 місяців слідчого арешту.

Годиться зазначити, що Паньчишина весь час борючись д-р Лев Ганкевич, а на останню розправу не явився, так що обвинуваченого боронив варшавський адвокат д-р Домборовскй.

ДРУГИЙ КОНГРЕС КУМІНТАНГУ

Першого січня в Кантоні, в Китаю, розпочався другий всекитайський конгрес Кумінтангу (Китайська Революційна Народна Партія), на який прибули делегати з усіх частин краю. На цей саме день припадає п'ятнадцять річниця заснування китайської республіки і також цей день є річницею інавгурації д-ра Сун-Яг-Сєна президентом Полудневого Китаю.

В день отворення конгресу відбулись паради війська, де взяло участь п'ять революційних частин і понад сто тисяч громадян. Спеціальна військова рада партії надіслала конгресові привітання, як рівнож це зробили робітничі юні і провінційні уряди, контролювані Кумінтангом.

Між телеграмми розісланіми конгресом до організацій, які стояли по стороні Китайської в їх боротьбі за волю, знаходиться наступна телеграма до Компартії і Радсоюзу:

“Сьогодні, на першій засіданні нашого конгресу, ми постановили широкі стиснути ваші руки і співділати з вашою країною в справі віднесення перемоги над імперіалізмом.

“Тому, що Радсоюз являється авангардом революції, цілю і відповідальністю якого є допомагати гнетим націям світа, ми сподіємось, що ви й на далі продовжуватимете свою славу допомогати працю.

“Наш конгрес вестиме наших товаришів на рішучий бій за здійснення національної революції в Китаю так, аби цим

Самим запевнити успіх світової революції.

Кінчаючи, ми кажемо: “Хай живе Китайсько-Радянський Союз!”

Міська адміністрація урядила великий бенкет для делегатів в місцевій галі Кумінтангу. На цій бенкеті промовляли визначні партійні члени про проблеми, які стоять перед рухом.

Українська робітничая преса є ознака сили і свідомости робітництва. Памятайте про пресовий фонд і відновлення передплати!

ЛЕНІН В ЖОВТНЕВІЙ РЕВОЛЮЦІЇ.

(З редакцією В. Чубаря.)

(Продовження.)

Дивно володів собою, надзвичайно спокійно тримався. Приїхав з дороги, де завжди можна було чекати арешту, й одразу сів писати. Саме в Гельсінґфорсі Володимир Ліч закінчив свою книжку “Держава й революція”.

Під час перебування в Гельсінґфорсі я не примітив в ньому жадної нервовости. Завжди мав гарний настрій. Коли чув що-небудь смішне, завжди сміявся від душі.

Працював Володимир Ліч регулярно й уперто. Коли справу скінчено, тоді можна піти й погуляти. Іноді ввечері, або й зовсім пізно, ми виходили на вулицю, гуляли по місту. Коли до Володимира Ліча приїхала Надія Константиновна, він мені сказав: “Завтра ви не приходьте до мене, я прийду по газети до вас на квартиру”. І дійсно, наступного дня Володимир Ліч разом з Надією Константиновною пройшли кризь великий парк з Телє на Хаґнеску площу до мене.

Я еспостеріг, що Володимир Ліч в усіх обставинах зберігав тверезу оцінку подій. Воля у нього не залізла, це знавду мякко, а кричав. Він вже свого діжде. Як що я не виконував своєчасно завдань, Володимир Ліч докоряв мене: “Щож ви? Чому не зробили?”. І як я не виправдувався, він стояв на своєму, поки все не було

зроблено так, як він бажав.

Що торкається особистих потреб, Володимир Ліч відзначав великою скромністю. Навіть вороги нічого не можуть не лише сказати, а навіть вигадати з цього приводу.

Ліч надзвичайно симпатична людина, що вмє приваблювати до себе. Це — революціонер з голови до п'ят.

ЛЕНІН У ПІДПІЛЛІ.
(Сповід Юго Латука.)

Останніми днями 1917 р. серед робітників Петрограду, Москви й, взагалі, Росії, більшовики мали вплив. Тисячани й десятками тисяч робітнички ставали в лави борців. Шанс Тимчасового (другого коаліційного) Уряду припинити рух праючих зменшувалися щодня.

Ставку Корнілова на контр-революцію було бито. Заклик “Всю владу Радам” дунав з усіх кутків Росії. Навіть з глухої провінції находили повідомлення, що й тут серед найбільших і малоземельних селян цей заклик змінило іх лави, вже не кажучи про армію, яка де далі рішуче ставала на революційний шлях. Саляти відмовлялися воювати й масами кидали фронт.

Товариш Володимир Ліч Ленін згідно з постановою ЦК РСДРП(б), мешкав в цей час в Гельсінґфорсі (Фінляндія) у тов. Ровко. Але з огляду на те, що з Гельсінґфорсу важко було підтримувати зв'язок з Центральним Комітетом партії, виникла необхідність влаштувати Ліча де-небудь ближче. Звернувшись до мене, я з радістю згодився дати йому притулок у себе у Виборзі.

У неділю 30. вересня, у день, призначений для приїзду Ліча, я, прокинувшись рано вранці і надавши кімнати належного вигляду для вітання дорогого гостя, пішов у місто. Моє помешкання було в робітничому районі міста, в так званій “Галікалі”.

Радіючи, що мені доведеться прийняти провідника російського революційного пролетаріату, я йшов легко й швидко.

Привезти Ліча з Гельсінґфорсу повинен був тогочасний головний редактор місцевої робітничої газети Хуттунен. Я й пішов до нього. Двері відчинили. Мене провели в кімнату. “Де ж Ліч? Дайте мені скоріш побачити”. У відповідь на мої слова Хуттунен сказав: “Зараз побачите. Почекай хвилину”, — й вийшов.

Трохи згодом, Хуттунен покликав мене і сказав, що т. Іванов (Ліч) одержав паспорт на ім'я робітника Сестрорєцького збройного заводу — Іванова) чекає мене в кухні. Володимир Ліч сидів біля столу й сидів. Я привітався. “Мене звуть Івановим” — стиха мовив ми мені, а в очах його можна було прочитати: “Не змішай мене, Іванова, з ким небудь іншим, кого по всієї Росії шукає Керенський й його компанія”.

Поблакавши трохи, ми з Хуттуненом пішли на зібрання, — а Ліч залишився в нього до вечера. І лише ввечері, забравши “вантаж” (три пакунки газет та деякі речі) і найвищий візничка, ми поїхали до мене.

Кімната й особливо книжкова шафа з великою кількістю російської підпольної партійної літератури — сподобалася Лічеві. Він запитав: “Значить це помешкання, товаришу, ви віддаєте мені?” Я відповів, що так. Ліч стиснув мені руку і сказав: “Тут я зможу добре попрацюва-

ти”. І дійсно, в своєму новому “робочому кабінеті” він працював. Години робочого дня було в нього точно розподілено. Встановлено було певні години, коли саме вставати зранку, для обіду, вечері, для бесід та денного відпочинку. Лише не определялося часу, коли лягати спати.

“Ну, не буде залежати від продуктивности минулого дня, щоб не залишилося чого-небудь недоробленого”, — мовив Ліч, додаючи: “Хоча ми й вимагаємо для робітників 8-годинного робочого дня, а по деяких виробництвах навіть 6-годинного, ми, як партійні робітнички, не рахуємось з своїм часом”. І цей плян виконував Ліч точно. Відступлення від нього припускалися лише тоді, коли приїздили товариші.

Вже в 7-й годині ранку Ліч сидів біля стола. Кожного ранку, йдучи на роботу (я був співробітником місцевої робітничої газети “Тює” (“Праця”), я заглядав до нього в кімнату. Ліч прохав ніколи не входити, не попередивши його. Він завжди питав, коли повернуся, прохав повідомляти про новини й так інше. “Слідкуйте за телеграмами “Роста”, — я боюся й дуже боюся, щоб ми не прогавили моменту. Адже, коли спалахне революція, ми повинні бути на місці”, — казав він мені. І я давав об'явки слідкувати за телеграмами, виконуючи його доручення.

Дні минали. Ми дуже заприятелювали; часто розмовляли, коли Ліч стомлювався від читання або писання. Іноді шуткували. Цікаво й корисно було слухати його оповідання про його життя в еміґрації, при цьому Ліч казав: “Можливо й вам, товариші (себ-то Фінам), доведеться це в своєму житті жити в підпіллі або еміґрантами”. І він, як це довели події 1918 року, не помилявся.

(Далі буде.)

ЧИ ВИ ВЖЕ МАЄТЕ
найновішу книжку відомого пролетарського письменника М. ІРЧАНА

КАРПАТСЬКА НІЧ
що недавно виїхав з друку? Якщо немає її в вас, або ви її знаєте, то постарайтеся купити, а будете мати корисну книжку в хаті. Не тратьте вона вартости навіть тоді, як ви перечекаєте її. Це дошля повість з воєнних часів в Галичині і з життя робітництва в Америці. Коли читаете, то не можете так довго відірватися від книжки, доки не перечекаєте до кінця.

Письменик М. Ірчан сам пережив війну і вірно описує всі її страшні події в старому краю. Читачи “Карпатської ніч” ви риночасно багато вчитесь і то в найбільш приступний спосіб, бо ця книжка написана незвичайно зрозумілою мовою. Надрукована вона на найкращому папері, окладзіна з артистичним малюнком в двох кольорах. КУПІТЬ, А НІКОЛИ НЕ ПОЖАЛТЕ! РОЗПОВІСЬОДИТЬЕ СКРІЗЬ ЦЮ КНИЖКУ.

Замовлення з грішми послати на таку адресу:
Ukrainian Labor News
Cor. Pritchard & McGregor
Winnipeg, Man.